

Teza: usprawiedliwienie nieobecności na rozprawie

Brak formalnego zaświadczenia lekarskiego o

niezdolności do stawiennictwa na rozprawie może być usprawiedliwiony okolicznościami losowymi (choroba o charakterze nagłym, przebywanie za granicą itp. – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r., IV KK 468/16)

Sygn. akt: WO 103/17

ORZECZENIE
z dnia 5 października 2017 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Dariusz Drozdowski

Sędziowie: SWSD Karolina Szał /sprawozdawca/

SWSD Arkadiusz Sawala

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Krzysztofa Bodio

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 października 2017 r. sprawy radcy prawnego P. K.

obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 29 ust. 3 i art. 6 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

na skutek odwołań pokrzywdzonego K. D. oraz obwinionego radcy prawnego P. K. od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie z dnia 5 czerwca 2017 r. w sprawie o sygn. akt: D/OSD/5/2017

orzeka:

1.

uchylić zaskarżone orzeczenie w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie;

2.

rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1.000, 00 (słownie: jeden tysiąc) złotych pozostawić do rozstrzygnięcia Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie.

w sprawie radcy prawnego P. K. obwinionego o przewinienia dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 06.07.1982 o radcach prawnych w związku z art. 29 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego oraz art. 64 ust.1 w związku z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 października 2017 r.

odwołania wniesionego przez obwinionego P. K., odwołania wniesionego przez pokrzywdzonego K. D., od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie z dnia 5 czerwca 2017 r., sygn. akt D/OSD/5/2017,

I.

uchylić zaskarżone orzeczenie w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie,

II.

rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1000,00 zł (słownie: jeden tysiąc) złotych pozostawić do rozstrzygnięcia Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie.

UZASADNIENIE

Radca prawny P. K. został obwiniony o to że: dnia 16 października 2012 r. w Szczecinie zawarł z K. D. umowę zlecenia, na mocy której K. D. zobowiązany był zapłacić honorarium za prowadzenie sprawy wyłącznie w wysokości 15% wynagrodzenia uzyskanej ceny sprzedaży wierzytelności, czym dopuścił się naruszenia etycznego zakazu zawierania z klientem umowy, na mocy której klient zobowiązuje się zapłacić honorarium za jej prowadzenie wyłącznie proporcjonalnie do osiągniętego wyniku (pactum de quota litis), popełniając przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 29 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28.12.2010 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w okresie od dnia 11 grudnia 2013 r. do dnia 07.03.2016 r. w S. występował we własnym imieniu przeciwko swojemu klientowi K. D. z powództwem o zapłatę kwoty 105.000,00 zł z tytułu wynagrodzenia za wykonanie zlecenia polegającego na pomocy w odpłatnym zbyciu wierzytelności należącej do K. D., w sytuacji gdy umowa ta zawarta z inicjatywy P. K., była w rzeczywistości umową pozorną, czym dopuścił się naruszenia ustawowego obowiązku wykonywania zawodu radcy prawnego ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego, etycznego obowiązku wykonywania czynności zawodowych zgodnie z prawem, uczciwie, rzeczowo i z należytą starannością, etycznego obowiązku dbania o godność zawodu przy wykonywaniu czynności zawodowych, a także w działalności publicznej i w życiu prywatnym oraz etycznego zakazu brania udziału i uczestnictwa w jakikolwiek sposób w czynnościach, które uwłaczałyby godności zawodu lub podważały do niego zaufanie, popełniając przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust.1 w związku z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28.12.2010 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie orzeczeniem z dnia 5 czerwca 2017 r., sygn. akt D/OSD/5/2017, obwinionego radcę prawnego P. K.:

I.

uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego w punkcie 1 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego to jest o czyn z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 06.07.1982 o radcach prawnych w związku z art. 29 ust. 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28.12.2010 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i wymierzył mu za ten czyn karę upomnienia,

II.

uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego w punkcie 2 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego to jest o czyn z art. 64 ust.1 w związku z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 06.07.1982 r. o radcach prawnych w związku z art. 6 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 19 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28.12.2010 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i wymierzył mu karę pieniężną w kwocie 8.000,00 złotych.

III.

zasądził od obwinionego P. K. koszty postępowania w kwocie 2.500 zł na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Szczecinie

Od tego orzeczenia złożył odwołanie pokrzywdzony K. D. zaskarżając je co do kary na niekorzyść obwinionego, podnosząc, iż kara powinna być surowsza z racji popełnionych czynów przez obwinionego, który wielokrotnie dopuszczał się naruszenia etycznego.

Od orzeczenia odwołał się również obwiniony, zaskarżając je w całości na swoją korzyść. Orzeczeniu zarzucił, w szczególności, iż został pozbawiony prawa do obrony poprzez brak odroczenia rozprawy, albowiem nie miał możliwości złożenia wyjaśnień w odniesieniu do przedstawionych mu zarzutów, odniesienia się do treści wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego o jego ukaranie, jak również wnioskowania o uzupełnienie materiału dowodowego, czy też zadawanie pytań świadkom oraz żądania przesłuchania wszystkich świadków. Nadto wskazał, iż umowa na postawie której występował w imieniu własnym o zapłatę kwoty 105.000,00 zł nie była umową o świadczenie pomocy prawnej. Zarzucił również, iż rzeczona umowa nie była umową pozorną, a nawet jeśli była, to obwiniony nie miał takiej wiedzy - w przeciwnym wypadku nie dochodziłby swoich roszczeń przez Sądem. Nadto wskazał, iż w czasie, gdy występował we własnym imieniu przeciwko pokrzywdzonemu z powództwem, K. D. nie był już jego klientem, zaś uznanie przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, iż wystąpienie do Sądu naruszało zasady etyki radcy prawnego naruszało jego konstytucyjne prawo do Sądu. Nadto zarzucił, iż Sąd nie uwzględnił w jego ocenie żadnych okoliczności łagodzących. Do pisma przedłożył zaświadczenie lekarskie wydane przez lekarza sądowego poświadczające niemożliwość stawiennictwa na rozprawie w dniu 8 maja 2017 r.

Na rozprawie w dniu 5 października 2017 r. obwiniony potrzymał swoje stanowisko, wnosząc jednocześnie o uzupełnienie postępowania dowodowego oraz cofnął wnioski o pełnomocnika z urzędu.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekając w sprawie zważył, co następuje:

Podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego są przepisy ustawy o radcach prawnych stosowane w związku z przepisami Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, radca prawny podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swoich obowiązków zawodowych. Na podstawie art. 74¹ pkt 1 i pkt 2 ustawy o radcach prawnych w sprawach nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego

stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz rozdziałów I-III Kodeksu karnego.

W myśl art. 437 § 1 k.p.k. po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części. Zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k. sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty, lub uchyla je i umarza postępowanie; w innych wypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia. Jest to tzw. względna przyczyna odwoławcza.

W niniejszym przypadku w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego występuje właśnie względna przyczyna odwoławcza, z uwagi na naruszenie przepisów postępowania które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia. Podkreślić bowiem należy, iż Okręgowy Sąd Dyscyplinarny pozbawił obwinionego możliwości odniesienia się do złożonych na

rozprawie w dniu 8 maja 2017 r. zeznań świadków, ograniczając tym samym przysługujące obwinionemu prawo do obrony. Ponadto trzeba podkreślić, iż w konsekwencji powyższego naruszenia, doszło również do uchybień w zakresie art. 410 k.p.k. - zgodnie z którym podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej.

Za zasadny uznać więc należy pierwszy zarzut odwołania obwinionego, dotyczący pozbawienia go prawa do obrony, poprzez niezasadne nieusprawiedliwienie nieobecności obwinionego na rozprawie w dniu 8 maja 2017 r. i w konsekwencji brak odroczenia tejże rozprawy. W tym dniu odbyła się rozprawa Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego, na której m.in. przeprowadzono postępowanie dowodowe w tym przesłuchując pokrzywdzonego K. D.. Brak zaś odroczenia rozprawy, mimo przedłożenia przez obwinionego zwolnienia lekarskiego, doprowadziło do otwarcia przewodu sądowego, a w konsekwencji również odbyła się rozprawa w dniu 5 czerwca 2017 r., na której przesłuchano - mimo nieobecności obwinionego - świadka A. D., odczytano zeznania pozostałych świadków i zamknięto przewód sądowy bez umożliwienia obwinionemu zabrania głosu.

Uwzględnienie zaś wniosku o odroczenie rozprawy dnia 8 maja 2017 r., spowodowałoby konieczność również odroczenia rozprawy z dnia 5 czerwca 2017 r., z uwagi na fakt, że pomiędzy doręczeniem zawiadomienia a terminem rozprawy głównej powinno upłynąć co najmniej 7 dni. Co podkreślił obwiniony zgodnie z art. 353 § 2 k.p.k. w razie

niezachowania powyższego terminu w stosunku do oskarżonego lub jego obrońcy, rozprawa na ich wniosek, zgłoszony przed rozpoczęciem przewodu sądowego ulega odroczeniu. Ponownie więc podkreślić należy, iż nieuwzględnienie wniosku o odroczenie rozprawy w dniu 8 maja 2017 r. i otwarcie przewodu spowodowało daleko idące konsekwencje - bowiem przeprowadzono postępowanie dowodowe, a następnie wydano orzeczenie bez udziału obwinionego.

Zgodzić się wobec powyższego należy ze stanowiskiem obwinionego, iż Sąd I instancji nieprawidłowo rozstrzygnął i ustosunkował się do składanych wniosków o odroczenie rozprawy, co w szczególności potwierdza zawarty w aktach dowód z zaświadczenia lekarza sądowego potwierdzającego niemożność stawienia się na rozprawie w dniu 8 maja br. przez obwinionego.

W ocenie tut. Sądu, iż Sąd 1 Instancji winien odroczyć rozprawę w dniu 8 maja 2017 r. z uwagi na przedłożenie przez obwinionego zwolnienia lekarskiego. Co prawda zwolnienie lekarskie niewydane przez lekarza sądowego nie spełnia ustalonych wymagań, aczkolwiek jest dopuszczalne poświadczenie takiego zwolnienia przez lekarza sądowego w terminie późniejszym - co też obwiniony w niniejszej sprawie uczynił. Zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że brak formalnego zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do stawiennictwa może być usprawiedliwiony okolicznościami losowymi (choroba o charakterze nagłym, przebywanie za granicą itp. - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r., IV KK 468/16)

W niniejszej sprawie obwiniony miał ostre zakażenie górnych dróg oddechowych o umiejscowieniu mnogim lub nieokreślonym, od dnia 4 maja 2017 r. do dnia 10 maja 2017 r. - co uniemożliwiałoby mu udanie się przed terminem rozprawy do lekarza sądowego, jednakże następnie poświadczenie takiego zwolnienia przez lekarza sądowego w terminie późniejszym złożył - dlatego też zarzut ten należało uwzględnić.

Nadto Wyższy Sąd Odwoławczy zwraca uwagę, iż Sąd I instancji orzekając sprawę winien rozważyć co do pierwszego z czynów (zawarcie z K. D. umowy zlecenia, na mocy której K. D. zobowiązany był zapłacić honorarium za prowadzenie sprawy wyłącznie w wysokości 15% wynagrodzenia uzyskanej ceny sprzedaży wierzytelności), czy stosować już nowe przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r., (zgodnie bowiem z dyspozycją art. 4 § 1 k.k., mającego zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko radcom prawnym na podstawie art. 741 pkt 2 ustawy o radcach prawnych - winien zastosować ustawę nową, chyba że stara

ustawa była względniejsza dla sprawcy), czy stosować przepisy z dnia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Natomiast co do drugiego z czynów (występowanie we własnym imieniu przeciwko swojemu klientowi K. D. z powództwem o zapłatę kwoty 105.000,00 zł z tytułu wynagrodzenia za wykonanie zlecenia polegającego na pomocy

w odpłatnym zbyciu wierzitelności należącej do K. D., w sytuacji gdy umowa ta zawarta z inicjatywy P. K., była w rzeczywistości umową pozorną) winien bezwzględnie przy przyjęciu terminu granicznego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego w dniu 7 marca 2016 r. powołać się na nowe przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego nie zaś na przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28.12.2010 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego Kodeksu Etyki Radcy Prawnego,

Na podstawie art. 436 k.p.k. Wyższy Sąd Dyscyplinarny odstąpił od badania pozostałych zarzutów odwołania. W myśl bowiem art. 436 k.p.k. mającego zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych sąd może ograniczyć rozpoznanie środka odwoławczego tylko do poszczególnych uchybień, podniesionych przez stronę lub podlegających uwzględnieniu z urzędu, jeżeli rozpoznanie w tym zakresie jest wystarczające do wydania orzeczenia, a rozpoznanie pozostałych uchybień byłoby przedwczesne lub bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania. Skoro uwzględnieniu podlegał pierwszy z zarzutów odwołania, a jego skutkiem musiało być uchylene orzeczenia w zaskarżonej części, to uprawnione było ograniczenie rozpoznania odwołania przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny tylko do tego zarzutu.

Z przepisu art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych wynika, że w razie ukarania koszty postępowania ponosi obwiniony; w pozostałych przypadkach koszty dochodzenia i postępowania przed okręgowym sądem dyscyplinarnym pokrywa właściwa okręgowa izba radców prawnych, a koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym - Krajowa Izba Radców Prawnych. Tym samym w efekcie zapadłego rozstrzygnięcia odwoławczego konieczne było pozostawić rozstrzygnięcie o zryczałtowanych kosztach postępowania odwoławczego w kwocie 1000,00 zł Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Szczecinie w zależności od wyniku sprawy.